

«СОҒЛОМ АВЛОД
УЧУН» КУБОГИ
ФОЛИБЛАРИ

ИЧКАРИ
ИЧКАРИДА БЎЛСА...

“ЯШАШГА ЙЎЛ
БЕРИНГ!”

ХАЁ ҲАМ,
ОДОБ ҲАМ ЛИБОС

ЎзА сурат-лавҳаси

ЭНГ НОЗИК САНЪАТ СИРЛАРИНИ ЎРГАТИШ ҲАМ ОСОН ЭМАС

9 апрель — Соҳибқирон Амир Тему́р таваллуд топган кун

БУЮК БУНЁДКОР

ёхуд Оксарой обидалари хусусида сўз

Ўзбекистон ўз мустақиллигини қўлга киритгач, Президентимиз раҳнамолигида улуг аждодларимизнинг бой меросини ўрганиш, уларнинг хотирасига ҳурмат бажо келтириш, муқаддас қадамжоларини обод этиш масалаларига ҳам алоҳида эътибор қаратилди. Урта асрлар Уйғониш даврининг йирик вакили, толмас бунёдкор, илм-фан ҳомийси, буюк

хукмдор, ҳарбий даҳо Амир Тему́р шахсига адолатли баҳо берила бошланди.

Чиндан ҳам юртимизни чингизийлардан озод этиб, Осиё ва Европа тақдирида муҳим аҳамият касб этган, Буюк Ипак йўлини тиклаб, “Қаердан бир ғишт олган бўлса, ўрнига ўнтасини қўя билган”, бошқа буюк ҳарбий саркардалардан фарқли ўлароқ жангу жадал пайтида вайрон бўлган шаҳар, қишлоқларни қайта обод этган шахс айнан шу зотнинг ўзидир.

Давоми. 4-бетда

ЗУЛФИЯХОНИМ
ИЗДОШЛАРИ

Не-не синовлардан соғ-омон ўтган, Истиқлол тугини юксакда тутган, Бугун ҳар кунига шукрона этган, Тарихи буюк юрт, гўзал оиёним, Сенсан онажоним, Ўзбекистоним деб ёздаи қаҳрамонимиз "Ўзбекистоним" номли шеърида.

Андижон давлат университети қошидаги 2-академик лицейда тахсил олаётган Гўзалой Абдуллаева ўзининг ижодий изланишлари натижасида бу йил адабиёт йўналиши бўйича Зулфия номидаги Давлат мукофотининг совриндори бўлишга эришди. Гўзалой ўз шеърларида болаликнинг самимий туйғуларини, она-Ватан мадҳи, табиат манзараларини ёрқин ва самимий сатрларда ифодалайди.

У 2012-2013 йилларда Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси томонидан ташкил этилган "Шахрихонсой мавжлари" водий ёш ижодкорларининг аънавий анжуманида фаол иштирок этиб, диплом билан тақдирланган. Шунингдек, 2014 йил Ўзбекистон халқ шоири Муҳаммад Юсуф таваллудининг 60 йиллиги муносабати билан ўтказилган водий ёш ижодкорларининг "Истеъ-

ОРЗУЛАРИ ҲАМ ГЎЗАЛ

дод мактаби" семинарида муваффақиятли қатнашган. Сара ҳикоялари билан 2013 йил Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси томонидан ўтказилган аънавий "Қалдирғоч" танловида иштирок этиб, "Энг яхши ҳикоя" номинатси бўйича 2-ўринни эгаллаган.

— Адабиётга бўлган илк қизиқишим бувимнинг менга ҳар кунини айтиб берадиган эртақларини марок билан тинглаган болалик пайтларимдан бошланган бўлса керак, — дейди **Гўзалой Абдуллаева**. — Китобга меҳрим баландлигини ва дастлабки шеърый машқларимни кўрган онам мени Андижон шаҳридаги "Бобур" номли адабий тўғаракка олиб борган. Бу ерда устозим Хуршидабону Кўчқоровадан сабоқ олдим. Тўғарак менга ҳар томонлама ҳам амалиёт, ҳам ижодий муҳит вази фасини ўтади. Абдулла Қаҳҳор, Саид Аҳмад, Ўткир Хошимов, Муҳаммад Юсуф ва бошқа улуғ устозларимизнинг ижоди билан кенгрок танишиб, асарларини қайта-қайта ўқиб, ўргандим.

2014 йилда Гўзалойнинг "Муҳабба-

тим сизга, онажон" номли шеърый тўплами нашрдан чиқди. "Ўзбекистон адабиёти ва санъати", "Шарқ юлдузи", "Гулхан" каби матбуот нашрларида чоп этилган шеърлари ва ҳикоялари билан жамоатчилик назарига тушди.

Гўзалойни яқиндан билганлар унинг ташаббускорлигини, тенгдошлари билан тезда тил топишиб кетишини алоҳида таъкидлашади. У ўзи тахсил олаётган академик лицейда "Қалам жозибаси" номли адабий тўғарак ташкил этиб, адабиётга иштиёқи баланд тенгдошлари билан машғулотлар ўтказмоқда.

— Айни пайда бизнинг ўқиб-ўрганадиган пайтимиз, шу боис давлатимиз томонидан биз ёшларга яратилган кенг имкониятлардан унумли фойдаланишимиз, эл-юртга нафитегадиган мутахассислар бўлиб етишишга интилишимиз керак, — дейди Зулфиҳоним издоши. — Бизларга ота-онамиз, устозларимиз жуда катта умид нигоҳи билан қараб турибди. Бу ишончини оқлаш учун астойдил излашимиз керак.

Ширинхон МҰМИНОВА,
"Оила ва жамият" мухбири.

Болажонларга совға

ҲАМ КҰНГИЛ, ҲАМ КҰЗЛАР ҚУВОНАДИ

"Болангизга шеър ёдлатинг. Бу панд-насихатнинг энг таъсирчан усулидир. Бу оқни қорадан, яхшини ёмондан ажратишни ўрганишдаги илк қадамдир. Бу гўзалликни илғаш ва қадрлай олиш кўникмасини шакллантиришнинг синалган воситасидир. Мазкур китобда жамланган шеърларни бир эмас, бир неча авлод ёдлаб катта бўлган. Болалигингизда ўзингизга шодлик бахш этган шеърлар бугун фарзандингизнинг тилидан жаранглаб қайтадан кўнглингиз ва кўзингизни қувонтирсин!"

"Академнаш" нашриёти томонидан "Ёд оламиз, шодланамиз" туркуми остида болажонлар учун чоп этилган бешта китобнинг сўз бошида ана шундай гўзал сатрлар битилган. Таниқли болалар шоирлари Қуддус Муҳаммадийнинг "Оқ теракми, кўк терак", Пўлат Мўминнинг "Даканг хўроз — аканг хўроз", Анвар Обиджоннинг "Мулла бақалок", Турсунбой Адашбоевнинг "Қарға қақимчи", Қамбар Отанин "Атлас кийган капалак" де номланган китоблари, муболагасиз айтиш мумкинки, дунё матбаачилигининг энг замонавий тажрибалари асосида ўзига хос услубда тайёрланган.

— Энг аввало, мустақиллик шарофати, шунингдек, йил сайин интеллектуал салоҳияти ошиб бораётган изланувчан ёш ноширларимизнинг саъй-ҳаракатлари туфайли бир неча йилдан бери таниқли ижодкорларнинг ўнлаб китобларини замонавий тажрибаларга суянган ҳолда чоп этаяпмиз, — дейди "Академнаш" нашриёти директори Санжар НАЗАРОВ.

Ўтган ҳафта Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасида мазкур китобларнинг тақдирот маросими ҳам бўлиб ўтди.

Мохинур ҚОДИРОВА.

Турнир

"Соғлом авлод учун" кубоги ўтказилди

Халқаро Вестминстер университети спорт мажмуасида "Соғлом авлод учун" халқаро хайрия фонди, Тошкент шаҳар маданият ва спорт ишлари бошқармаси ҳамда Тошкент шаҳар JUN RI DO спорт жамоат бирлашмаси ҳамкорлигида 6 ёшдан 18 ёшгача бўлган ёшлар ва ўсмирлар ўртасида аънавий тарзда ўтказилган "Соғлом авлод учун" кубоги мусобақаси бўлиб ўтди.

Тадбирнинг очилиш маросимида иштирокчиларнинг аънавий, поинт спарринг, континуи спарринг, мусикий ва мусикасиз формалардаги кўргазмали чиқишлари ўзига хослик касб этди. Мусобақада 1996-2008 йилларда туғилган юздан ортик ёшлар ва ўсмирлар ўз тоифаларида беллашдилар.

Турнир ғолиблари ташкилотчилар томонидан тайёрланган дипломлар ва совғалар билан тақдирландилар.

Ўз мухбиримиз.

Оилавий корхона:

ИШОНЧЛИ, ҚУЛАЙ ВА САМАРАЛИ

Бугунги кунда юртимизда тadbиркорлик фаолиятининг жаҳон андозаларига мувофиқ, шу билан бирга миллий менталитетимизга мос бўлган кўлаб турлари такомиллашиб бормоқда. Шулардан бири оилавий корхона фаолияти бўлиб, бундай корхоналар рўйхатдан ўтиш жараёнидан бошлаб, солиқ солиш, ходимлар сони ва бошқа қатор имтиёزلарга эга. Оилавий корхонанинг ҳуқуқий мақоми 2012 йил 26 апрелда қабул қилинган "Оилавий тadbиркорлик тўғрисида"ги Қонун асосида мустаҳкамлаб қўйилган.

Ўтган қисқа давр мобайнида Фаргона вилоятида ҳам ишончли, қулай ва самарали тadbиркорлик ҳисобланувчи оилавий корхоналар фаолияти жадал ривожланмоқда. Бугунги кунда вилоятда 950 дан ортик хўжалик юритувчи субъектлар оилавий корхона сифатида давлат рўйхатидан ўтган бўлиб, уларда 2554 та янги иш ўрни яратилди. 2014 йилнинг ўзига ушбу корхоналар томонидан 18,2 миллиард сўмликдан зиёд маҳсулот ишлаб чиқарилди. Бундай мақомга эга бўлган корхоналар орасида экспортни амалга ошираётганлари ҳам борлиги қувонарлидир.

Қува туманида фаолият кўрсатаётган трикотаж буюмлари ишлаб чиқаришга мўлжалланган "HILOL TEX SERVIS" оилавий корхонаси иш бошлаганига яқинда икки йил бўлади. Корхона томонидан ўтган йилнинг ўзига 44,4 млн. сўмлик турли маҳсулотлар хорижга экспорт қилинишига эришилди. Йил якунлари бўйича 2,2 млн. сўмлик ягона солиқ тўловидан имтиёзга эга бўлган корхонанинг 6 нафар аъзоси фаолият қўламини янада кенгайтиришни режалаштиришган. Бу орқали оила аъзолари қўшимча яна 5 та иш ўрни яратишни кўлаб туришибди.

Ёзёвон туманидаги "USTA ASQAR"

оилавий корхонаси аъзолари буюртма асосида аҳоли, корхона ва ташкилотларга элита ҳамда бошқа турдаги пардаларни тикиб беради. Оиланинг 4 нафар аъзоси қўли гул чевар эканлиги буюртмаларни кўпайтириш ва шунинг ҳисобига даромаднинг оширишда муҳим омили бўлмоқда. 2014 йили деярли 25 млн. сўмлик хизмат кўрсатган корхона бюджетга 5 фоизли ставкада имтиёзли солиқ тўловини амалга оширди. Оилавий корхона аъзолари яқин вақт ичида қўшимча 4 та иш ўрни яратиш имконини берувчи бизнес лойиҳа устида иш олиб бормоқдалар.

Фаргона вилоятида бу каби истиқболли бизнес лойиҳаларни амалиётга тadbик этиш ҳаракатида бўлган оилавий корхоналар кўпчиликини ташкил этади. Бу эса, ўз навбатида, вилоятнинг энг чекка ҳудудларида ҳам янги-янги маҳсулот ва хизматлар турини кўпайтириш, замонавий тармоқлар фаолиятини ривожлантиришда жуда қўл келаётгани айна ҳақиқат. Бу хусусда гап кетганда, оилавий корхоналар учун тadbик этилаётган солиқ имтиёзларининг ҳаётбахш самараларини алоҳида таъкидлаб ўтиш ўринлидир. Бундай корхоналарга кичик тadbиркорлик субъектлари учун қонун

ҳужжатларида назарда тутилган барча имтиёзлар, преференциялар ва кафолатлар берилиши белгилаб қўйилган. Солиқ кодексининг 354-моддасида белгиланган нормага мувофиқ, оилавий корхоналар ягона солиқ тўлови тўлаш муддатини давлат рўйхатидан ўтказилган кундан эътиборан бир йил муддатга кечиктириш ҳуқуқига эга. Кечиктирилган суммалар қонун ҳужжатларида назарда тутилган тартибда имтиёзли давр тугаганидан сўнг ўн икки ой ичида тенг улушлар билан тўланади.

Ўз навбатида экспорт маҳсулотлари, халқ бадийи ҳунарамандчилиги ва амалий санъати буюмлари ишлаб чиқарувчи оилавий корхоналарда солиқ имтиёзларидан унумли фойдаланиш имкони бор. Президентимизнинг 2012 йил 10 майдаги "2012-2016 йилларда Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатиш соҳасини ривожлантириш дастури тўғрисида"ги қарори иловасига асосан, рўйхат бўйича хизмат кўрсатётган корхоналар фойда солиғи ҳамда ягона солиқ тўлови бўйича имтиёзлардан 2017 йилнинг 1 январига қадар фойдаланишлари мумкин.

Гўзал МУСЛИМОВА,
Фаргона вилояти Давлат солиқ бошқармаси бош инспектори.

МЕХРИДАРЁ УСТОЗ

Болалик — беғуборлик дейдилар. Орзулар қанотида учиб юрган ўғил-қизлар ҳали бирор-бир касб-ҳунарнинг машаққатини тушунмас-да, келажакда учувчи, спортчи, ҳарбий, шифокор бўлишни ният қилади. Тақдир гоҳ болаликдаги ўша оппоқ умидларни рўёбга чиқаради, гоҳида умуман қутилмаган касб соҳибига айлантиради. Устозлар эса ҳамиша шогирдлар камолидан ўзгача фахр туйдилар, ким бўлишидан қатъи назар, эл қорига яраса бошлари осмонга етади.

Ана шундай фидойи устозлардан бири Робия опа Ражабова ҳақида ҳар қанча тўлқинланиб сўзласак арзийди. Самарқанд йулидан Қарши шаҳрига кираверишда жойлашган Сарой кишлоғида туғилиб ўсган Робия опа 1964 йилда мактабни тугатиб, Қарши давлат пе-

дагогика институтининг физика-математика факультетига ўқишга кирган. Олий ўқув юртини тамомлаган ёш мутахассис тумандаги 10-сонли ўрта мактабда иш бошлади. Кўп йиллар давомида мана шу илм даргоҳида ёш авлодга аниқ фанлардан сабоқ берди. Устоз

ўтмиш хотираларини шундай эслайди:

— Мактабимиз биз яшайдиган кишлоқдан 7-8 километр узоқликда жойлашган бўлиб, унга кишин-ёзин пиёда қатнар эдик. Ҳар куни эрталаб мактабга боришимда ҳам, дарслар тугагач, уйга қайтишимда ҳам болаларни тўплаб, уйлариғача қўриқлаб олиб келардим. Чунки бу йўлда ёввойи ҳайвонлар, эгасиз итлар кўп бўлганлиги сабабли ўқувчилар, айниқса кичик синфда ўқийдиган болаларга кўз-қулоқ бўлиш керак эди. Энди ўша маҳаллардаги шароитларни айтиб берсам, невараларим ишонмайди. Лекин биз шундай

2015 йил — Кексаларни эъзозлаш йили

даврларни кўрдик, ишладик. Ҳозир-чи, ёшлар учун яратилган имкониятларни қаранг, кўзлар қувнайди. Ҳамма нарсаси муҳайё. Фақат яхши ўқиш керак, холос. Текис ва равлан йўллар, машиналар, ҳар бир кишлоқнинг ўзида замонавий услубда қурилган мактаблар. Эҳ-е, бундай кунлар бизнинг тушимизга ҳам кирмаган. Шундай шароитларни кўриб, беихтиёр яна ўқитувчи бўлиб ишлагиси келади одамнинг. Борини ошириб, йўғини яшириб, бир амаллаб дарс ўтган ўша даврлар билан ҳозирги таълим масканлари учун давлатимиз томонидан яратиб берилган имкониятларни солиштириб бўладими...

Кишлоқдан қатнаб ўқиган болаларнинг хулқ-атворини назорат қилиш, ота-оналар йиғилишларини ўтказишдан ташқари каттагина оиладаги келинлик юмушлари, рўзгор ташвишлари, фарзандлар тарбияси билан шугулланган Робия опа турмуш ўртоғи Хуррам ака билан беш фарзандни вояга етказиб, уларни эл қорига ярайдиган мутахассислар сафига қўшди. Ўғил-қизларнинг деярли бари олий маълумотли. Фарзандлари камолдан ўзгача мамнунлик туйган Робия опа улар ҳақида тўлқинланиб гапирди:

— Ота-она учун фарзанднинг бахтини, порлоқ келажакини кўришдан ўзга қувонч

йўқ. Катта ўғлим Шухратжон юртимизда тадбиркорларга яратилган кенг имкониятлардан фойдаланиб, бир корхонани бошқаряпти. Жасурбек ҳуқуқ-тартибот соҳасида хизмат қилаётган бўлса, қизларим Шохида билан Шаҳноза менинг изимдан кетишди — ўқитувчи, Шахло эса тиббиёт ходимаси. Яна бир қувончли ҳолатни қарангки, келинларим ҳам таълим соҳаси вакиллари. Тақдир экан-да, икки ўғлимга опа-сингилни келин қилганман. Лолаҳон ва Зумрадхонга қизларимдан кам меҳр бермайман. Байрам кунлари уйимиз гўё тўйхонага айланади. Собиқ ўқувчиларим — шогирдларим йўқлаб келишса, бошим осмонга етади. Ана шундай пайтда, биласизми, бу дунёда энг шарафли ва масъулиятли касб саналган ўқитувчиликни танлаганимга минг қарра шукрона келтираман. Устозлик саодати, бахти шунда эканки, у ҳам худди серфарзанд оналардек болаларига ҳадя этган меҳр-муҳаббатининг мевасини ҳар куни то-таверар экан.

Чори САТТОРОВ,
Ўзбекистон
Республикаси ИИВ
Тошкент олий ҳарбий
техника билим юрти
катта ўқитувчиси,
истеъфодаги
полковник.

Замондошларимиз

Изларидан гул унган аёл

Жиззахлик Шарофат Нориевани кўпчилик танийди. У ўзининг иссиқхоналарида манзарали, игнабаргли ва мевали дарахт кўчатлари, бир йиллик ёхўд хонаки гуллارни етиштириб, кўчат экиб, боғ яратиш борасида ҳамюртларимизга намуна бўлиб келмоқда. Жиззах вилоятини кўкаламзорлаштириш, бинолар ва кўчалар атрофини гулзорга айлантиришда бу фидойи аёлнинг муносиб ҳиссаси бор.

— Меҳр бериб парвариш қилсанг, тошдан ҳам гул унади, — дейди Шарофат Нориева. — Гуллар ҳам худди инсонлардек меҳр ва эътиборга муҳтож. Яхши парвариш қилсангиз, яшнаб, гуллаб, сизга бир олам завқ улашади.

Айни пайтда "Холмўминов Зоҳид" фермер хўжалиги раҳбари бўлиб фаолият юритаётган Шарофат Нориева хўжалигининг 27 гектарида боғ ташкил этган. Иссиқхонада экилган турли хил анвойи гуллар баҳри дилинғизни очади. Бир зумда ташвишларингизни унутасиз. Шарофат опанинг айтишича, иссиқхонанинг ярим гектардан ортиқ жойига 25 турдаги манзарали гул уруғлари экилиб, парвариш қилинмоқда. У бошқараётган фермер хўжалиги аъзолари йилига 30 минг тупдан зиёд арча, каштан, эман, лимон кўчатларини етиштирмоқдалар. Мазкур фермер хўжалиги 2010 йилда "Асака" банки филиалидан 60 миллион сўмлик кредит олиб, иссиқхоналарни қуриш ва ерларни кенгайтириш борасида бир қанча ишларни амалга оширди. Натижада 40 нафар киши доимий иш билан таъминланди. Шарофат Нориева чорвачилик, паррандачилик, йилқичиликни ҳам йўлга қўйишни ният қилган. Ҳозиргача 10 бош қарамол,

1000 та товуқ, 1000 та курка, 5 та от боқляпти. Шунингдек, ҳозирда Жиззах шаҳрида япон боғини яратиш бўйича шартнома имзоланиши режалаштирилмоқда.

Шарофат опа ҳозирги пайтда 200 минг тупдан ортиқ наъматак экиб, ҳосилини кутмоқда. Уларни экспортга чиқармоқчи. Бундан ташқари банкдан кредит олиб, трактор, сув ташийдиган машина сотиб олиш, даромадлари ҳисобидан тўйхона, "Гўзаллик салони" очиб, ёшларни иш билан таъминлаш ҳам эзгу мақсадларидан биридир.

Мамлакатимизда тадбиркорлик билан шугулланаётганларга яратилган қулайликлар, солиқ имтиёзлари берилишининг ижобий самараси Шарофат Нориева сингари тадбиркорлар фаолиятида намоён бўлмоқда.

Гулчеҳра УРДУШЕВА,
Жиззах вилоят ДСБ матбуот котиби.

Бандлик

Мамлакатимизда аҳоли турмуш даражаси ва сифатини ошириш, жамиятда ижтимоий барқарорлик ва ҳам-жихатликни таъминлаш, ҳар томонлама баркамол авлодни вояга етказиш устувор вазифа саналади.

ИШБИЛАРМОН ЁШЛАР КЎПАЙМОҚДА

Айни шу мезонлар ижтимоий-иқтисодий соҳаларда ўсиш суръатини юксалтириш, ишбилармонлик муҳитини қарор топтириш ҳамда ижтимоий аҳамиятга молик давлат дастурларида белгиланган вазифаларни амалга оширишда муҳим омил бўлиб хизмат қилмоқда.

Бу борада Сурхондарё вилояти Жаркўргон туманида ҳам ибратли ишлар амалга оширилмоқда. "Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати туман кенгаши туман иқтисодини ривожлантиришда ёшлар ролини оширишда қатор тадбирларни ўтказиб келмоқда.

— Ўз сафида 114 минг нафар ёшларни бирлаштириб турган кенгашимиз иқтидорли ёшларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, уларни тадбиркорликка жалб этишга катта эътибор қаратмоқда, — дейди "Қамолот" ЁИХ туман кенгаши раиси Баҳодир Бойқулов. —

Тадбирларимизга банк ва молия муассасалари ходимларини тақлиф этиб, улар ҳукуматимиз томонидан тадбиркорларга яратилаётган қулай ишбилармонлик муҳити, имтиёз ва имкониятлар, ёшларнинг иқтисодий билимларини мустаҳкамлаш, бизнес-режаларини тузиш борасида йўл-йўриқ ва маслаҳатларини бериб келишяпти.

Таълим муассасалари битирувчиларини тадбиркорлик фаолиятига жалб этиш мақсадида ўтган йили тумандаги 57 та мактаб, 9 та коллеж ҳамда 1 та Академик лицей битирувчиларини қамраб олган ҳолда ана шундай тадбирлар ўтказилди. Бунинг натижасида 80 дан ортиқ ёшлар ўз тадбиркорлик фаолиятини йўлга қўйди.

Аҳмаджон РИХСИБОВ,
"Оила ва жамият" муҳбири.
Сурхондарё вилояти

Давоми. Боши 1-бетда

1370 йилда тахтга ўтирган Амир Темури ҳам мамлакатни обод этиш учун илмдор меъморлар кўмагига суяниб иш кўрди. Каерда мохир уста бўлса, уларни ўз қарамоғига олиб, ҳунарларидан фойдаланди. Шу боис ҳам, унинг ва авлодларининг даврида қурилган бинолар ҳали-ҳануз инсониятни ҳайратга солиб келмоқда.

Соҳибқирон бобомиз довуғини яхши билганлар чин маънода буюк бунёдкор, деб бежиз таъриф бермаганлар. Ул зотнинг ташаббуси ва ҳомийлигида кўҳна Кеш (ҳозирги Шахрисабз) да бунёд этилган Оқсаройнинг ўзи бунга ёрқин мисолдир. Лекин биз ўз даврида ягона бўлган, мазкур маҳобатли иншоот ҳақида ҳикоя қилишдан аввал юртимизда бир эмас, учта Оқсарой мавжуд бўлганлигини айтиб ўтишимиз даркор.

Энг қизиғи, Амир Темури томонидан бунёд этилган Оқсарой қайси бири эканлигини билиш биз учун ҳам гоят қизиқарлидир. Тарихчи Пўлат Зоҳидовнинг маълумотларига кўра, Амир Темури 1379 йилнинг ёзида дастлабки Оқсаройни кўҳна Урганч ёнида, аниқроғи, шаҳар қалъаси қаршида бунёд эттирган. Низомиддин Шомийдан ўқиймиз: *"Амир Соҳибқирон ўз хоссаи шарифи учун катта иморат тиклашни буюрди, уни тез орада қуриб битказдилар".*

Мазкур бино Амир Темури меъморлари ҳамда хоразмлик усталар томонидан қурилган. Лекин ҳозиргача Хоразмдаги ушбу меъморий обиди ҳақида йирик тадқиқот олиб борилмаган. Баъзи тарихчиларимиз уни "Тошқалъа" ёки "Карвонсарой" сифатида талқин этиб келишмоқда. Уйлаймизки, Амир Темури бунёд эттирган кўҳна Урганчдаги Оқсаройнинг тўла тарихи ўрганилиб, катта бир альбомга жойланса, бугунги авлод учун ажойиб совға бўлади.

Энди иккинчи Оқсарой ҳақида тўхталадиган бўлсак, Самарқанд шаҳридаги Амир Темури макбараси ёнида қурилган бино ҳам ўзининг гўзаллиги, нафислиги билан шу номдаги иншоотлар орасида, ойдузлар орасидаги хилол ойдек ажралиб туради.

Шахрисабздаги Оқсарой қасри эса 1380 йилнинг баҳорида шаҳарнинг шимолий шарқидида майдонда қурила бошланди. Айрим манбаларда келтирилганидек, ушбу мухташам иншоотни барпо этишда асосан маҳаллий меъмор-усталар бош-қош бўлишган, шунингдек, бошқа жойлардан ҳам замонанинг мохир усталари бу ишга жалб этилган. Хусусан, улар орасида эронлик Муҳаммад Юсуф Табризийнинг ҳам номи сақланиб қолган. Шуниси диққатга сазоворки, қурилиш ишларига Амир Темурининг пири муршиди Мир Саййид Барака фатво берганлар, биринчи гиштни эса Соҳибқирон Амир Темурининг ўзлари қўйганлар.

Тарихчи Шарафиддин Али Яздий "Зафарнома" асарида

БУЮК БУНЁДКОР

ёхуд Оқсарой обидалари хусусида сўз

Оқсарой қурилишининг бошланиши ҳақида қуйидагиларни ёзган:

"...Олий ҳазрат соҳибқирон Кешнинг хушҳаво ва ром этувчи заминида шодлик наъшасини суриб, ором олмақ азми билан бу ерда салтанат тахтини ўрнаттирди, сўнг Шахрисабз кўрғонини қуриш ҳақида фармон берди.

*Кўк тоқига кунгирасининг боши,
Ҳасадчи юлдузларнинг селдек оқди кўз ёши,
Оппоқ тобланган отда тун ёноғидан ўпдилар,
Муаззинлар тонг чоғи, деҳ қаққон чопдилар.
Оқ елкасига ташласам, деб назар арқонини
Донишлар нисор этди юз минг юрак жонини.
Ердан то само қадар кўтарилган янги Ой,
Номини ила аталди танҳо гўзал Оқсарой".*

(Муаллиф таржимаси)

"Таваккалим — Яратувчимга (Аллоҳимга), таваккалим — Ризқ берувчимга (Аллоҳимга)".

Фарбий шохустуннинг шарқий пештоқида йирик ва унча чуқур бўлмаган равокнинг юқори қисмида, катта равок чекка тарафиди битик:

"Бу бинони қуришни Соҳибқирон, Турон ва Эрон султони, ...ҳазрат амр этди"

Тарихнавис олим Малиҳо Самарқандийнинг қайд этишича, Оқсаройнинг баланд пештоқига ҳаммага маълум ва машҳур бўлган *"Куч-қудратимизга шубҳа қилсанг, биз қурдирган иморатларни кўр"*, деган сўзлар битилган.

Оқсарой остонаси кенглиги, баланд шохустунлар узунлиги 22,5 метрни ташкил этган, олд пештоқ баландлиги 60 метрни, ундан ортдаги гўмбаз тахминан 50 метрни ташкил этган. Демак, бинонинг умумий баландлиги 110 метргача борган, бу ҳозирги

40 қаватли улкан бинога тенг демакдир ва Оқсарой ана шу маҳобати билан одамларни ҳайратга солган. Бино тарҳига кўра, узунчоқ, тўғри бурчакли иморат ҳовлисининг кенлиги 120-125 метр, узунасига эса 240-250 метрдан иборат бўлган. Испан элчиси Клавихо фикрига биноан, иморат 3 қисмли бўлиб, маъмурий бино, қабулхона ҳамда боғ ҳовлидан ташкил топган. Элчи бу ҳақда диққатга сазовор қуйидаги сўзларни ёзиб қолдирган:

"Эртасига жума куни (1404 йилнинг 29 август) элчиларни подшоҳнинг буйруғи билан бунёд этилган катта саройга олиб бордилар. Саройнинг кириш йўли жуда узун ва дарвозаси жуда баланд. Кириш жойида, ўнг ва чап томонда қосинлар ва турли нақшлар билан безатилган гиштин арқлар қад кўтарган. Арқлар тағида эшиксиз хоналар бўлиб, уларнинг сатҳи қосинлар билан қопланган. Бу қоплама шунинг учун қилинганки, подшо саройга келган пайтда одамлар бу ерда ўтирадилар. Катта дарвозадан сўнг яна бошқа дарвоза бор. Ундан кейин оқ тахтатошлар ётқизилган ҳовли ва бой безатилган тимлар мавжуд. Ҳовли ўртасида катта ҳовуз бўлиб, ҳовлининг эни уч юз қадам. Ҳовли орқали саройнинг энг катта биносига ўтилади. Бу биного киришга ҳам жуда катта ва баланд эшик бўлиб, у олтин, лажувард ва қосинлар билан моҳирона безатилган. Эшикнинг тепасидаги деворнинг ўрта қисмида қуёш нури кўламида акс эттирилган шер тасвири бор. Эшикнинг четларига ҳам шундай тасвирилар қизилган. Бу эшик орқали тўртбурчак шаклдаги қабулхонага кирилади. Қабулхона деворлари ҳам ол-

тин, лажувард ва қосинлар билан моҳирона безатилиб, устига тилла суви югуртирилган. Бу ерда элчиларни юқори қаватга олиб чиқадиладар. Бу ерда хоналар шунчалик кўпки, уларни бирданига тасвирилашнинг иложи йўқ. Бу ердаги безаш ишларининг барчаси олтин, лажувард ҳамда қимматбаҳо тошлардан қилинганки, бунга ҳатто Парижнинг мохир усталари ҳам қойил қолиши мумкин".

Бундан англашиладики, Оқсарой минг хонали бино бўлган, деган гаплар ҳақиқатга яқиндир.

Бобур Мирзо маълумотларига кўра, ҳовли ўртасида ҳовуз, тўрида гўмбазли катта хона — девонхона, ёнларида маслаҳатчилар учун кичик хона, ҳашаматли равоқли айвонлар, ички томонда ҳарам ва амирнинг хонаси жойлашган. Девонхона пештоқида арслон ва қуёш тасвири ҳамда Амир Темури давлатининг уч халқа шаклидаги нишони бўлган. Гўмбаз ичи ва ёнларига, бурчакларидаги минораларида қосин гиштардан қалқон шаклидаги гирих нақшлар ишланган. Бу нақшлар силлиқланган гишт ва феруза рангли сиркор парчиндан ёзилган қуфий хатлар замини йўғон белбоққа ўхшаш муҷассамотни ташкил этган. Кечаси оқариб, жиловлаб кўринган учун Оқсарой деб номланган.

Сарой тепасига мис, кўрғошин ва қалай аралашмасидан тайёрланган ўта пишқ қувурлар орқали Тахтиқорача доводидан сув олиб келинган ва фаввора ясалган. Биринчи гўмбазнинг нилий деразалари бўлган ва бу ердан чор атроф кафтдек кўзга ташланган турган. Шахрисабзлик қарияларнинг айтишларича, 70 метр баландликка Амир Темури "тахти равон" да чиққан. Алишер Навоий бобомиз ҳам:

*Бермагай эл чекарга
тобу равон,
Бу экин олма ичра
"тахти равон",*

деб ёзганларки, бу ҳозирги лифтларнинг айнан ўзидир. Демак, Амир Темури ўша замон мохир усталари ясаган сандиқда, яъни "тахти равонда" фаввора отилиб турган осмон фалақдаги гўмбаз ости хонага кўтарилган бўлишлари мумкин.

Али Яздий: *"... Соҳибқироннинг майли иморат била..."* деб ёзганки, бу ҳақиқат Амир Темурининг чин маънода бунёдкор бўлганини, Ер юзининг қай бурчаги бўлмасин, обод этишни, у ерларда гўзал бинолар қуришни ўзининг энг яхши машғулотини, энг сара иши деб билган. У ўзи бунёд эттирган Оқсаройда элчиларни қабул қилган, муёрак ҳайит ва Наврўз байрамларини нишонлаган, халқ сайлларини уюштирган. Ул зотдан беназир ёдгорлик сифатида сақланиб қолган бундай обидалар ҳақида ҳар қанча фахру ифтихорга тўлиб сўзласак, шунчалик озлик қилади.

Тўлқин ҲАЙИТ.

Ёшларимда телевизор мен учун мўъжиза эди. Ҳамма кўрсатувларни кўраверардим. Нима мумкин, нима мумкин эмаслигини уйдагиларнинг таъқиқлари-дангина ҳис қилардим. Машҳур "Келинлар кўзғолони" фильми эфирга чиққанида қанчалик кўрим келмасин, катталар руҳсат беришмасди. Отанинг йўталиб қўйишлари, онанинг ишоралари билан хонани тарк этардим. Кейинчалик бу кинода болаларни чеклайдиган нисаси бор экан, дея қизикиб, диққат билан кўрдим. Ва топдим. Тунги сахналар, хобхоналарда олинган сюжетлардан бизнинг кўзимизни тийишар экан. Кинонинг моҳиятини очиб учун хизмат қиладиган ушбу сахналардан болаларнинг кўзини тийиш керакмикин?

айтса бўлади. Ўрни бўлса-бўлмаса, ётоқ жойда клип ишлаш шартмикан? Тўғри, бугунги шоу-бизнес ранг-барангликни, ўзига хосликни талаб қилади. Хонандалар журналистларнинг танқидларидан беэи кетишди. "Ким тош отса, қўшиқчининг бошига тушади", деб ўринли эътирозлар билдиришди. Бироқ маънавиятимиз ҳақида гап борар экан, яна танқидий мулоҳазаларимизни айтмай илож йўқ. Бизнинг гўзал шахарларимиз, тақрор-

Мулоҳаза

рида бирор хулоса берар, деб умид қилдим. Кузатиб турдим. Қахрамонлардан бири кетдик, чойхонага борамиз, деса, иккинчиси қўлини қўлига ишқалаб: "Ахир бугун пайшанба, ҳаммамиз ўз уйимизда бўлишимиз керак...", дейди. Аслида киномани ишларми, уйда ўтиришса яхши бўларкан... "Салом, Наташа" номли комедияда аёл эрига қопни кўрсатиб: "Унга қаранг, юраяпти", деса, эр ўғлини айтаяпти деб ўйлайди ва "Хотини ташлаб кетгандан кейин юради-да!" дейди... Бу отадан чиққан гап. Ўғлининг оиласи бузилиш арафасида турганда ҳам гуноҳ қилаверсин, дейишга ишорами, бу! Шу киноманинг охирида ўғил бошқасига уйланади. Ота — оиланинг бошлиғи хотинига қараб: "Ўғлим ота ўғил чиқди. Мен ҳам онамдан қолган зеб-зийнатларни биринчи аёлимга бермагандим. Сенга бергандим. Ўғлимиз ҳам шундай қилди...", қабилида гапирди. Бу ниманинг тарғиботи? Ҳаммаша ёдимизда бўлсин, ҳар бир томошада, ҳар бир кўрсатувда ўзига хос тарғибот бор. Биз юксак маънавиятли, баркамол авлод тарбияси йўлида ҳаракат қилаётганимизда катта-катта маблағлар эвазига кинолар ишланиб, томошалар ташкил этилиб, маънавиятимизга пугур етказила бошланса, қандай жим турамиз? Кинолар, клип-лар, қизикчиларнинг концерт томошаларида айтиладиган гаплар, сахналар аввало ўз ишловчисининг маънавий филтридан ўтса, кейин оммага тақдим этилса, яхши бўларди.

Заҳириддин Мухаммад Бобур таваллудига бағишлаб, "Ёшлар" телеканалда Ўзбекистон халқ шоири Иқбол Мирзо ҳамда Ўзбекистон халқ артисти Озодбек Назарбеков лойиҳаси асосида намойиш этилган кўрсатувни кўргандан кейин Бобур ғазаллари, асарлариға мурожаат, албатта, қўлайишга астойдил ишонаман. Чунки ёшлар эргашувчан бўлишади. Қўшиқларда "Икки кўнгли бир бўлса, совчи деган на керак", деган қаторларни тишғирлатиб эшитишга мажбур бўлгандан классик адабиётга замонавий ёндашувни ўрганган яхши эмасми?

Экранларда Мистер Бин томошалари пайдо бўлганда қизим "Шу одам қиладиган ишларидан фарзандлари олдида уялмасмикан", деганди. Мистер Бин-ку бошқа менталитет одами. Бизда ёшларнинг маънавий тарбияси кун тартибидан турибди. Киноларни экранлаштиришда ҳеч бўлма-са, фарзандларимизда уяллик.

Мулоҳазаларим бироз эриш туюлар, бироқ "ичкари" ичирида бўлгани яхши. Унга ҳаммани қара-тиш шарт эмас. Ахир, бежизга у "ичкари" дейилмаган-ку...

Манзура ШАМС,
журналист.

ИЧКАРИ ИЧКАРИДА БЎЛСА...

"Келинлар кўзғолони" фильмида хобхона сахналари керак ўринларда, ўзлгимизга даҳл қилмайдиган даражада қўлланилган. Бироқ баъзи замонавий фильмларда ўрни бўлса-бўлмаса, хобхоналардаги сахналардан фойдаланилаверди.

Мен инглиз ёзувчиси О. Генрининг "Шафтоли" ҳикоясини ўқиганимда, асал ойда турмуш ўртоғига эркалик қилиб, айни баҳорда шафтоли топиб келишини айтган келинчакнинг, унга шафтоли топаман, деб тун бўйи кўпгина саргузаштларга дуч келган бокс қиролининг кечинмалари билан танишганман. Яқинда "Тундан тонгача" бадиий фильмини кўриб, шу ҳикоя эсимга тушди.

Ёзувчи "Шафтоли" ҳикоясида янги келинчакнинг эркалигини, ёш келин-куёвларнинг хайрлаиш жараёнини шундай ёзганки, уларнинг хатти-ҳаракатида бирор бачканалик учрамайди. "Тундан тонгача" фильмида ҳам ёш келин-куёвларнинг айни ҳаёти, айни эркалиги ҳикоя қилинади. Бироқ бизнинг "келинчагимиз"нинг банан еғиси келади. Бунда мен фильм ижодкорларини кўчирмакшликда айбламайман. Битта мавзуда, ўхшаш асарлар ёзилгани тарихда кўп. Бироқ фильмдаги бошқа бир томонларни таъкидламоқчи эдим. Маълумки, воқеалар шахар ҳаётдан олинган. Бугунги кунда исталган пайтда шахарларимиздан банан топиш мумкин. Тунда ҳам ишлайдиган дўкнорлар, мева рахталари қўллаб топилади... Масаланинг яна бир томони юқорида таъкидланганидай, хобхоналардаги сахналар. Айни шу лавҳалар уйнинг бошқа хоналарида олинса, кино мазмунига ҳеч қандай таъсир қилмайди. Яна куёвни ҳаммомдан кидиришайтганда қудаларнинг куракда турмайдиган ҳазиллари кинога кулгу ўрнига бачканалик беради. Улар ўз фарзандлари ҳақида (!) ҳозир уларни ҳаммомдан топадиган пайтлигини кистириб ўтишади! Бир-бирларига ҳазиллари эса янаям энса қотиради: "Қуда, ўзингизнинг ҳаммомга тушмаганингизга ҳам анча бўлган кўринади!"

Бугунги кунда киноларимиз дунё киному-тахассисларининг эътирофи-га сазовор бўляпти. Бизнинг фильмларга чет элликларнинг талаби кучаймоқда. Киноижодкорларимиз меҳнатлари, ютуқлари таҳсинга сазовор. Бироқ ўз миллий маънавиятимизга мос бўлмаган томонлар, томошабинни жалб қилиш учун ишланган лавҳалардан воз кечсак ҳам ҳеч нарса йўқотмаймиз. Янги фильмларнинг асосий томошабинлари бўлган ёшлар онгига ҳам миллий, ҳам умуминсоний қадриятларни сингдириб борсак, бизнинг яна бир ютуғимиз бўлади. Киноларга, айниқса, комедияларга жиддийроқ ёндашсак, иш-лашдан эринмасак, мавзулар кўп. Тўғри, бу фикрларни барча фильмларга нисбатан айтиб бўлмайди. Бироқ гурuch орасидаги курмакни ош бошламай териб ташлашди...

Яқинда таникли хонандаларимизнинг қайнона-келин муаммолари ҳақидаги қўшиғини эшитиб қолдим. Қўшиқ ёқди. Клип ҳам яхши. Келин бир сўздан қолса, олам гулистон экан. Аслида ҳам шундай, бир гапдан қолиш билан келинлар оила риштасини мустаҳкамлашлари мумкин. Бироқ қайнонанинг эрта ётиб, кеч турасиз, қабилидаги ёзғиришига келиннинг жавобини баҳолашга тилимиз ожиз: "Нима қилай, қайнонажон, ўғлингиз шўх, ёмон-да"... Қофия қувиб, қолипдан чиқиб маъкулмикан?! Шу тарзда давом этаверса, санъатдан қочаётган ҳаё ҳаётимизни ҳам тарк этса, унда нима қиламиз?! Бу бир қўшиқ ва клип ҳақидаги гап. Аслида жуда кўплаб қўшиқлар шеър эмас, сўзлар тизмасидан иборат бўлиб қолаяпти ва... "Тунлари савол бериб, ухлатмай қўяди мани" қабилидаги маъноларни ифодалаяпти.

Бу масалани клиплар ҳақида ҳам

ланмас табиатимиз бор. Ижод қилин-са, ишланса, мавзулар кўлаи кенг. Нега энди ҳадеб "ичкари"да клип ишлаш керак?! Мавзуга мос тушса-тушмаса, ясатилган хобхонада, ёлғизликдан, чорловдан иборат қўшиқлар айтиш — бировнинг энги узун, этаги катта қўйлаги билан тўйга боришдай кулгили эмасми?!

Бугун биз кўраётган киномани, сериални фарзандларимиз ҳам томоша қилади. Оила даврасида бирор фильм кўриш учун аввал уни ўзинг кўрган бўлишинг керак. Бўлмаса, болалар олдида уялиб қолиш ҳеч гапмас. Тўғри, хунук лавҳалар бўлмаслиги мумкин. Барибир ётоқхона сахналари чет эл фильмлари қолиб, миллий киноларимизда ҳам кўпайиб кетди. Энг ачинарлиси, биз киноларни таҳлил қилиб улгурмай, фарзандларимиз дўстлари билан диск алмашиб, анча нарсани кўриб қўйишади. Яқинда 8-синфда ўқийдиган ўғлим қўшни боладан диск олибди. Ундаги комедияларни роса мактаганимиш. Аслида соатлаб ўтириб, кино кўришга вақтим йўқ. Бироқ узук-юлук кўрган томошаларимнинг ичида учраб қоладиган гапларга ёқа ушлайман. Комедияларни кулгили қиламан, деб бачканалаштириб қўяётган шаклсиз кесатиклар, андишасиз иборалар ёшларга нима беради? "Пайшанбадан пайшанбагача" фильмини сабр билан кўриб, охи-

РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА

«ЎКТАМХОН-НУР» ўқув маркази

қуйидаги ўқув курсларига тақлиф этади:

Тикувчилик — 3 ой.

Тўй ва оқшом либослари — 1-2 ой.

Аёллар костюм-шими, плаш-пальто — 1-2 ой.

Ҳамшира — 6 ой. 4 ойи ўқиш, 2 ойи амалиёт.

Ҳамшира (тезкор) — 3-4 ой (амалиёти билан).

Тиббий массаж — 3 ой (2 ой ўқиш, 1 ой амалиёт).

Торт ва пишириқлар — 2 ой.

Олий торт безатиш курси — 1 ой.

Уйгур, Европа таом ва салатлари — 2 ой.

Жаҳон таомлари — 2 ой.

Аёллар сартарошлиғи — 3 ой.

Тўй ва оқшом турмаклари ва макияж — 1 ой.

Бухгалтерия ҳисоби — 3 ой (0 дан балансгача).

Элита парда ва чойшаблар тикиш — 1 ой.

Элита парда ва чойшаблар тикиш олий курси — 1 ой.

Бичиш-тикиш, моделлаштириш ва малака ошириш — 1 ой.

Сартарошлик — 2-3 ой (ўғил болалар учун).

Тирнок, киприк ўстириш ва дипелляция — 1 ой.

Каштачилик — 3 ой (машинада вышивка). Тўкувчилик — 3 ой.

Тиббий тили — 3 ой, рус тили — 3 ой, турк тили — 3 ой, корейс тили — 3 ой.

Бисер, яъни мунчоқ тикиш — 2 ой.

Декоратив гул ясаш — 1 ой. Сарпо қутти ва саватлар ясаш — 1 ой.

Бисердан гуллар, дарактлар ясаш — 2 ой.

Карвинг (мева ва सबзавотлардан композиция ясаш) — 3 ой.

Компьютер сабоқлари — 2 ой, Интернет — 1 ой.

Барчаси амалиёти билан. Ётоқхона мавжуд.

Ўқишни тугатганларга ДИПЛОМ берилади.

МАНЗИЛ: Юнусобод тумани 3-мавзе 1-уй 31-хона. МЎЛЖАЛ: Юнусобод деҳқон бозори бош тарафи орқасида.

Тел: (8 371) 221-17-95, 221-77-72, +99894 678-50-30 225-97-93 (18⁰⁰ дан 22⁰⁰ гача).

ФИЛИАЛ МАНЗИЛИ: Яшнобод тумани Фаргона йўли кўчаси 4-уй 40-хона. МЎЛЖАЛ: Қўйлик кийим бозори рўпарасида.

ТЕЛ: (8371) 295-97-82, +99894 678-50-30 (кундузи)

Хизматлар лицензияланган

ТАБРИКЛАЙМИЗ!

Муҳтарам онажонимиз!

Сизни таваллуд айёмингиз билан чин юракдан қутлаймиз. Ўзоқ умр, сўхат-саломатлик, оиламиз бахтига ҳақиқат соғ-саломат бўлиб юршингизни тилаймиз.

Фарзандларингиз

Шайхонтоҳур туман тадбиркорлик субъектларини рўйхатдан ўтказиш инспекцияси томонидан 2014 йил 18 апрелдаги 007475-09 сонли реестр рақами билан Шайхонтоҳур тумани Қоратош кўча 5-А уй манзили бўйича рўйхатга олинган «MAKPO SAMARQAND» ХК фаолияти тугатилди. Даъволар икки ой ичида қабул қилинади. (Стир 302922204)

Келинчак ҳикояси:

— Мен ҳам ҳамма қизлар қатори не-не орзу-умидлар билан оила қурганман. Аммо бугун ўша умидларим пучга чиқдим, деган кўрқув юрагимни эгаллаб олган. Сабаби, турмуш ўртоғим билан орамизга совуқчилик тушган. Ҳар қанча уринмайин, оиламизни тиклашга, аввалги илиқ муҳитни қайтаришга кучим етмаяпти. Бўлиб ўтган воқеаларни ҳар кун ҳайлимада қайта-қайта таҳлил қиламан, қайнонам, ҳўжайиним ва менинг муносабатларимизни минг бир чигириқдан ўтказаман. Лекин афсуски, оиламизни ҳар ёқасига келтириб қўйган аниқ бир сабабни топа олмаيمان.

Қайнонам ёлғиз ўғлини бир кўз билан катта қилган экан. Она-бола бир-бирига ғамхўр, суяңчиқ ва меҳрибон. Турмуш ўртоғим нима топса, энг аввал қайнонамга илинади. Мен бундан хурсанд бўлардим. Чунки онасининг дуо-сини олган ўғилдан ёмонлик чиқмайди, деган гапни уйимдагилардан кўп эшитганман. Ҳатто мени келин қилишни ҳам қайнонамнинг ўзи истаган экан. Ўшанда ҳўжайиним: "Сизга қизнинг ўзи, оиласи маъқул бўлса, менга ҳам маъқул", деган жавобни айтибди.

Онам: "Ёлғиз ўғил экан, она-боланинг кўнглига йўл топиб яшасанг бўлди, бир учрашиб кўргин", дедилар. Рози бўлдим. Биринчи кўришганимиздаёқ гапимиз-гапимизга, кўнглимиз-кўнглимизга мос эканини ҳис қилдим. Тез орада тўйимиз бўлди. Биздан бахтлироқ жуфтлик йўқ эди гўё бу дунёда. У ҳам шодмон, мен эса бахтимизга кўз тегмасин-да, деб ич-ичимдан Яратганга дуо қилардим.

Ҳақат бир нарсаси кўнглимни тез-тез хиралаштирарди. Қайнонам негадир баъзи-баъзида ўз-ўзидан хўмрайиб олар, икки-уч кун қовоғини очмасди. Эрим иккимиз унинг кўнглига йўл топпунча анча хуноб бўлардик. Бундай пайларда яқин бир дугонасининг ёши ўтиб қолган қизлари уйимизга келишар, улар соатлаб гурунглашиб ўтиришарди. Меҳмонлар билан очилиб-сочилиб гаплашган ойиҳон мени кўришлари биланок чимирилиб олардилар. Буни турмуш ўртоғимга билдирмасликка уринардим. Аммо онамдан яшира олмадим. "Майли, сен хафа бўлма. Қайнонам қайнотанг билан ажрашганида анча ёш бўлган экан. Балки ёлғизликда, бир суяңчиқ-сиз яшагани учун ҳам асаблари чарчагандир, ҳали яхши гапириб, кўнглига йўл топсанг, ҳаммаси изига тушиб кетади", деб онам мени овутарди. Қайнонам эса яхши томонга ўзгариш ўрнига ҳар хил кинояли гаплари билан мени "чақиб" олишга уринар, дугонасининг қизлари келганида эса, ишларимга аралашди, мендан камчилик топиб, устимдан қилишларига ҳам

индамай қўйиб берарди. Ана шундай кунларнинг бирида холажоннинг (қайнонамнинг дугонасини шундай атардик) икки қизи қутилмаганда жазавига тушиб: "Ёлғиз ўғилга тушдим, кенг уйнинг келиниман, деб керишман, агар холам истаса, сизни бир кунда ҳайдаттириб юборади", деб мени сиқувга олаётган пайтда турмуш ўртоғим ишдан эрталоқ келиб қолди.

— Нима гап? — деди у қизлар билан сўрашгач, менга юзланиб.

— Ҳеч гап йўқ, опажонларим билан хангомалашиб турибмиз, — дедим вазиятни юмшатиш учун.

— Бор, ичкарига ҳў кил, — деб мени уйга киргизиб, ўзи қизлар билан гаплашиб қолди.

Бироздан кейин эримнинг: "Ўзи шунақа гаплар чиқишини олдиндан

тикишни ҳам ўргандим. Маҳаллада бир-иккита қиз-жувонлар қўйлақ тиктиргани келишганида эса: "Уйимиз карвонсарой бўлиб кетди", деб дашном бердилар. Хуллас нима қилишимни, қандай йўл тутиб, қайнонамнинг кўнглини топишни билмасдим. Ана шундай кунларнинг бирида қорнимда қаттиқ оғриқ бошланди. Ўша кунни ҳам уйимизга холажоннинг қизлари келишган эди. Тобим йўқлигини айтсам: "Бироздан кейин ўтиб кетади", деб гаплашиб ўтираверибди. Ичкарига кириб ётиб олдим. Очиқ деразадан эса: "Хола, энди сиз болага анағалик қиларкансиз-да, келиннингиз касалман, деган баҳонада ётиб олди-я", деган гаплар эшитилиб турарди. Онамга кўнғироқ қилдим. Мени шифохонага олиб кетишди.

"ЯШАШГАЙЎЛ БЕРИНГ!"

билган эдим, шунинг учун келин топишни онамга қўйиб бердим. Мана ўзлари топанг қиз ҳам энди сизларга ёқмаяптими? Умуман сизлар нимага бизнинг оилага аралашасизлар?", деган асабий товуши қулогимга кирди. Шунда холажоннинг катта қизи Назира опа: "Нима бало, хотининг келганига бир йил бўлмай бурнингдан ип ўтказиб олдим, дейман, онангни ўйласанг-чи", деса бўладими... Нима қиларимни билмай қолдим. Тўғри, қайнонамнинг тез-тез хўмрайиб олиши, зарда қилиб, нарсаларни отиб юборишига гоҳида сабрим чидамай, мен ҳам бир кун-эрим кун хафа бўлиб юрганман. Гоҳида ёшлик қилиб, ишларни кўнглидагидай бажармагандирман. Аммо гап қайтариб, унга хурмат-сизлик қилмаганман. Ўша кунни дилмига оғир ботгани, деразасини очиб қолдириб, ичкарида ҳамма гапга қулоқ солиб ўтирган қайнонам дугонасининг қизларига: "Бизнинг оилавий ишимизга аралашманглар", демади. Аксинча, турмуш ўртоғимни ёнига қақириб олиб: "Опаларинг бу уйга мени деб келади, энди хотинингнинг ёнини олиб, уларни уйдан қувламоқчимисан?", деди.

Шундан кейин эрим ҳам ўзгариб қолди. Онасининг олдида менга ҳатто қулоқ қарамайдиган бўлди. Ўлимиз туғилганда бир-икки ой уйимиз қувончга, фойзага тўлди-ю, аммо тез орада турмушимиз яна аввалгидек тунд кайфиятда давом этди.

Қайнонам рўзгордаги юмушларимдан айб тополмаган пайтда мени гоҳ "Ишсиз ўтирибсиз", деб койиса, гоҳ "Қўлингизда бирор хунарингиз ҳам йўқ экан-да", деб маломат қиларди. Шунинг учун чевар қўшнимизникига чиқиб, ундан бичиш-

Маълум бўлишча, бачадоним найчасида ҳомили ривожланаётган экан. Операция қилишди.

Ана шундан кейин уйимиздаги ўзаро муносабатларимиз янаям чигаллашди. Турмуш ўртоғим менга ғамхўрлик қилгани сайин қайнонамнинг асаблари бузилиб, ўғлини ҳар хил бўлмағур гаплар билан уришиб кетарди. Ҳатто набирасига ҳам парво қилмай, мени очик-ошкора маҳалла-қўй, қўни-қўшниларга ёмонларди. Охири тоқатим тоқ бўлди. Бир кунни қайнонам одатдагидай зарда қилиб, ҳамма нарсани улоқтираётган пайти: "Сиз мендан нима истайсиз, ўзи? Нега мени бунчалик ёмон кўрасиз?" деб сўрадим. Қайнонам эримни ўзимга оғдириб олганимни, боласи унга ғамхўрлик қилмай қўганини ёзғириб, гапира кетди. Аслида ундай эмасди. Шу пайт эшикдан эрим кириб келди. У вазиятни тушуниб-тушунамасидан қайнонам: "Анавининг кўзимдан йўқот, ҳозир бирор нарсаси билан уриб, майиб қилиб қўяман", деб бақира бошлади. Ичкарига кирганимиздан сўнг турмуш ўртоғим: "Сенларнинг дастингдан бирор кун ҳам бу уйда тинчлик йўқ", дея мени аямай дўппослай кетди. Уни авваллари сира бу ахволда кўрмаган эдим. Мени яхши кўрарди, меҳрибон ва ғамхўр эди...

Ана шундай аччиқ бир алам билан билагимдан маҳкам ушлаб, ташқари-

га олиб чиқди-да, онасига: "Шунга жавобини берсам, тинчлик бўладими бу уйда?!" — деб бақирди ва менга — "Йўқол! Қўйдим сени! Уч талоқсан!", деб юборди.

Ота-онам келиб мени уйимизга олиб кетишди. Оилам бузилишини, болам тирик етим бўлиб қолишини асло истамасдим. Аммо аниқ бир сабабсиз оиламизда шундай вазият юзага келди. Мана, шунга ҳам бир йил бўлди. Орадаги майда-чуйда гап-сўзларнинг тафсилотиға тўхталиб ўтирмайман. Мен шу пайтгача эрим билан ярашиб кетишимизга умид қилганман. Ўғлимнинг тили чиққан, бийрон-бийрон гапиряпти.

Қайнонам ўртага одам қўйиб, набирасини соғинганини айтириб юбориши биланок болани олиб, уйга бордим. Анча мунгайиб қолибди. Ўғлимнинг юз-қўзларидан ўпиб, бағрига босиб, ҳатто қўзлари ёшланди.

— Сизларни соғиндим. Уйимиз сизлар билан фойзли экан, — деди шикаста товушда.

Кенгча ишларига қарашдим. Турмуш ўртоғим келишини кутдим. Аммо у келгач, худди бегонадек менга қайрилиб ҳам қарамади, ҳатто гапирмади ҳам. Бундан хафа бўлиб йиллаб, уйимизга қайтиб келсам, онам: "Энди сен унга номахрамсан", дедилар. Наҳотки, оилам мана шундай осонгина бузилиб кетаверса? Наҳотки, онасига аччиқ қилиб айтган бир оғиз сўзи билан эрим тақдиримизни ҳал этган бўлса?!

Сизларга мактуб йўллашдан аввал узок ўйладим. Бу битта менинг ташвишим эмас. Айрим йигитлар ўйламай-нетмай, шундай ёмон гапларни айтиб юборишаётгани кейинги пайтда тез-тез қулоққа чалинмоқда. Мен каби боши берк кўчага кириб қолаётган ёш оналар бундай вазиятда нима қилишлари керак?

Устига-устак уйимизга оиласидан ажрашган йигитлардан совчилар ҳам келишяпти. Онам: "Ҳали ёшсан, оила қургин", дейди қуйиниб. Ҳадемай, ўғлим улғайса, отасини сўраса, унга нима дейман? Бир лаҳзалик ғазабни деб сени тирик етим қилганмиз, десам, мени тўғри тушунарман? Мен бева деган маломатни кўтара олмайман. Ўз оиламнинг суяқли беҳаси бўлмоқни истайман. Илтимос, менга маслаҳат беринглар.

Азизанинг хатини
Ёдгора ЖУМАНАЗАР қизи
оққа кўчирди.

Рухшунос
Гўзал РЎЗМАТОВА
шарҳи:

— Кундалик ҳаётимизда турли тоифадаги инсонлар билан мулоқотда бўламиз. Улар орасида тез-тез асабийлашиб турадиган, тажанг ва бақирок кишилар ҳам учрайди. Бундай одамларнинг айримларига нисбатан: "Бу ўзи бақирмаса туролмайди", деган таърифни ҳам беришади. Аслида бақироклик турли тоифаларга бўлинади.

Масалан:

● Баъзи хонадонларда ҳис-туйғуларни, кўнгил кечинмаларини қаттиқ товушда, бақир-иҳор этиш одатий ҳол ҳисобланади ва ота-оналарнинг мана шу одатини фарзандлар ҳам ўзлаштириб оли-

шади. Бола вояга етаётган жараёнда феълига сингган бундай бақирокликдан кейинчалик ҳам халос бўлиши анча қийин.

● Айрим кишилар эса ўзларини ожиз, ҳимоясиз, ёрданга муҳтож ҳис этишда ва бирор муаммога дуч келишганида бундан аниқ ҳамда амалий ҳаракатлар билан бартараф этиш ўрнига бақирокликка зўр беришади.

● Яна шундай тоифадаги одамлар ҳам борки, улар ўзларидан бошқаларни ҳеч нарсани тушунамайдиган ва бирор ишни эплай олмайди-ган ожиз ҳамда уқувсиз, деб билишади ва бақироклик турма-

санг бўлмайди, қабилида иш тутишади. Тадқиқотларга кўра, бундайлар мактаб ўқитувчилари ва қўл остидаги ҳодимлар билан унчалик келишолмайдиган раҳбарлар орасида кўпроқ учрайди. Бирок бу тоифага мансуб бақирокларнинг инсонлар

ҳақидаги тасаввурлари фақатгина касбий фаолият билан боглиқ эмас. Атрофдагиларга паст баҳо бериши, қўп ҳолларда бесабаб бақироклик уларнинг феълига сут билан кирган бўлади.

● Айрим бақироклар атрофдагиларда кучли шахс сифатида тасаввур уйғотишга интилишда ва ўзлари билан тортишиб, ади-бади айтишиб яхшиликка олиб келмаслигини ҳамма билиб қўйишни хошлашади. Бундай кишилар бақирокликдан қўрқитишнинг самарали воситаси сифатида фойдаланишга ўрганган бўлади.

● Бошқа бир тоифа одам-

Биласизми?

лар чарчоқ ва асабийлашиб сабабли ўзлари истамаган ҳолда овозларини баландлатишади ва атрофдагиларга бесабаб бақироклик уларни қўрқитишнинг самарали воситаси сифатида фойдаланишга ўрганган бўлади.

Бу каби ҳолатларни бартараф этиш учун ҳаяжон ва ҳис-туйғуларни ичга ютиш тавсия этилмайди. Жаҳл, қар ва салбий таассуротларни доимий равишда жиловлаб туриш бир кун келиб, катта жанжалга айланиши мумкин. Ёки асаб тизими билан боглиқ касалликлар юзага келади.

Латофат САЪДУЛЛАЕВА
ёзиб олди.

НАСИБАСИ ҚЎШИЛГАН БЎЛСА...

— Алло, "Оила" бўлимими?
— **Ассалому алайкум, худди шундай.**
— Ҳамкасблар билан сеvimли газетамизнинг 25 мартдаги сонини ўқиётиб, Тошкент вилоятида яшовчи Феруза опанинг "Умри бефайз ўтмасин" сарлавҳаси остида укаси Абдуқодир ака ҳақида берган эълони эътиборимизни тортди. Ҳамкасбимиз Ҳосила опа ҳақида уларга маълумот берсак, бўлармикан, деган мақсадда кўнғироқ қилаётгандик.

— **Насибалари қўшилган бўлса ажабмас. Энди Ҳосила опа ҳақида ҳам қисқача гапириб беринг-да.**
— Яқинда **45 ёшга** кирдилар. Турмуш ўртоқлари билан уч йил бирга яшаб, айрим сабабларга кўра, ажрашиб кетишган. Ёлғизгина қизлари Камоланинг ҳам тўй кўни яқин.

— **Ҳосила опа талаб этилган ҳужжатларни олиб келишлари керак. Ушанда яна бафуржа гаплашиб оламиз.**

— Албатта, эртага уларни ўзим таҳририятга олиб бораман.

САЙЁРА,
Тошкент шаҳри.

БИР СУЯНЧИҚ КЕРАК-ДА

Ота-онамнинг бир-бирига бўлган муносабатига ҳамманинг ҳаваси келарди. Онажоним умрининг сўнгги кунларида ҳам отамни ўйлаб: "Дадангизни ёлғизлаштиб қўйманг, эҳтиёт қилинг", деб васият қилгандилар. Ҳақиқатан ҳам дадам жуда меҳрибон, оилапарвар, меҳнаткаш инсон, бахтимизга умрлари узоқ бўлсин. Оилада тўрт қизимиз. Эсимни танибманки, дадамнинг "ўғлим йўқ", деб бирор марта нолиганини ёки бизга қаттиқ гапирганларини эслолмайман. Ҳар доим кўнглимизга қарайди.

Онам дунёдан ўтганидан кейин дадам анча эзилиб қолди. Биз галма-галдан бориб, иссиқ-совуғидан ҳабар олиб тураемиз. Яқинда опа-сингилларим билан дадамни кўришга бориб, уйга бир аёл, дадамга суюнчиқ ва ҳамсухбат керак экан, деб маслаҳатлашдик. Бу гапни эшитган дадам: "Ўзларинг биласизлар", деди. Дадам **60 ёшда**. Фарзандларининг тинган, меҳрибон аёл учраса, онамиздек ардоқлардик.

МАЙСАРА,
Хоразм вилояти.

СОПОЛ БОҒ

Дунё мўъжизалари қаторига эҳтимол истироҳат боғларини киритиб бўлмас, бироқ шундай бир дам олиш маскани борки, унинг мўъжизавийлиги одамни лол қолдиради. Бу боғ Хитойнинг Таншань шаҳрида жойлашган бўлиб, унинг борки манзараси лой ҳайкалтарошлиги намуналаридан пайдо бўлган. Дунёнинг ҳеч бир жойида муқобили бўлмаган бу боғдан бир неча минг лой-сопол ҳайкаллар ўрин олган.

Мазкур лойханинг муаллифи ҳайкалтарош Цинь Шипин. 2008 йилда унинг раҳбарлигида шунчаки қизиқиш учун иш бошлаган рассомлар бу ерда бор-йўғи уч нафар одам ҳайкалини ясаган эди. Лойхани ривожлантириш учун моддий қўллаб-қувватлашни ҳам муаллиф ўз ҳисобидан амалга оширган.

Цинь сарфлаган маблағларини бу ерга ташриф буюрадиган сайёҳлардан йиғиб олишга ўмид боғлаган. Дарҳақиқат, айна вақтда томоша қилувчилар сони тобора ортиб бормоқда. Бу боғда сайр этиш учун қулайликлар етарли. Сайёҳлар Сун шаҳараси даврига оид манзараларни бемалол томоша қилишлари мумкин. Лой-сопол шакллар уларнинг орасидан бемалол юриб ўтса бўладиган қилиб жойлаштирилган.

Боғнинг ҳажми 60 га 300 метр. Лойдан ясалган барча шакллар (отлар, одамлар, иншоотлар) ўзларининг табиий ўлчамлардан 2/3 микро кичикликда фарқ қилади.

ТИШКОВЛАГИЧ ШАҲРИ

2003 йилда Стэн Мунро (Stan Munro) мисовк, яъни тишковлагичлардан биринчи шаҳарчасини курган эди. Ана шу иш унинг муваффақиятларига йўл очди. Ҳатто, асосий иш жойидан бўшаб, бутун борлигини сеvimли машғулотига бағишлади. **Натижада унинг оддий ҳоббиси сердаромад бизнесга айланди.**

А й н и кунда Стэн ўзининг иккинчи тишковлагич шаҳри устида иш олиб бормоқда.

Бу шаҳар ҳам оддий тишковлагичлар ва елим ёрдамида "қад кўтаради". Қурилажак шаҳарда ер юзининг турли мамлакатлардаги қирқдан зиёд энг машҳур биноларнинг 1:164 масштабдаги нусхалари мужассам бўлади. Қурилиш ишлари биринчисига нисбатан деярли икки баравар кўп, яъни, тўрт миллион донга яқин тишковлагич ишлатилади ва у тишковлагичдан барпо этилган дунёдаги энг катта иншоот бўлади.

Наргиза СИДДИҚОВА
тайёрлади.

"Бахтли бўлинг" саҳифаси

ТОПТАЛГАН ҚАДР ТИКЛАНСА...

Сизларга анчадан бери мактуб ёзмаман деб уринардим аммо атрофимдаги яқинларимдан истиҳола қилардим. Энди ўйлаб қарасам, бу билан фақат вақтимни, умримни зое кетказаятган эканман. Билмадим, балки бу фикрларим бироз нотўғридир. Чунки бағримда гулдек фарзандим — Сарвинозим бор. Унинг бахти, гўзал келажаги учун бутун ҳаётимни ҳам беришга тайёрман. Бироқ баъзида унинг отасиз катта бўлаётганидан ўқинаётганини, менга айтолмаётган дардлари борлигини сезиб қоламан. У дадасини эслаб олмайди. Чунки турмуш ўртоғим: "Россияга ишлагани кетяпман", деб уйдан чиқиб кетганида қизим икки ойлик чақалоқ эди. Майли, ишлаб келақолсин, деб қайнона-қайнотам билан унга оқ йўл тилаб қолавердик. Шу кетганча эримдан уч йилгача дарак бўлмади. На кўнғироқ қилади, на бир мактуб ёзади. Охири ўзим унинг кетишига кўмаклашган кишини топиб, суриштира бошладим. Ҳар сафар борганимда назаримда мендан ниманидир яшираётгандай бўларди. "Излаяпмиз, суриштиряпмиз, ўзимиз сизга хабар қиламиз", деган ваъдаларини эшитиб қайтиб келаверардим. Бир сафар яна ўша одамнинг уйига бориб эшикни тақиллатсам, аёли чикди ва эри уйда йўқлигини айтиб мени ичкарига таклиф қилди. У билан бироз суҳбатлашиб ўтирдик. У бир маҳал: "Илтимос, фақат бизни қарғаманг, эрингизнинг кетишига яхши ниятда кўмаклашгандик, аммо у четга борганидан кейин бир аёлга илакишиб қолди. Эримнинг гапларига қулоқ солмай уйланиб ҳам олди, ҳозир иккита боласи бор", деса бўладими...

Наҳотки, инсон тақдирини уйин қилиш шунчалар осон бўлса?! Ўзинг, тақдирингни, умрингни ишониб топширган ҳамроҳинг осонликча юз буриб кетаверса?! На чора, менинг қисматим шундай экан. Лекин қизим бахтли бўлиши керак. Унинг ўқсиниб, орзулари синиқиб улғайишига қараб туrolмайман. Шунинг учун ҳам кеч бўлса-да, ҳаётимни бошқатдан бошлашга қарор қилдим.

Ёшим 38 да. Маълумотим ўрта-маҳсус. Пазандачилик билан шуғулланаман. Мени тушунадиган, қизимга отаси беролмаган меҳрни бермоққа қодир бўлган инсон топилса, турмушга чиқмоқчиман.

ШОХИДА,
Самарқанд вилояти.

ЎТМИШНИ ЭСЛАМАЙМАН

Оилада икки қиз ва бир ўғилмиз. Опаларимни узатганимиздан кейин уйдагиларимнинг истаги билан бир қизга уйландим. Аммо турмушимиз узоққа чўзилмади. Қизим бир ярим ёшга кирганида ноиложликдан судга ариза бердим. Бу воқеаларнинг бўлиб ўтганига ҳам ўн йилдан ошди. Ўтган ҳаётим ҳақида эслашни истамайман. Лекин менга турмушга чиқишга рози бўлган аёл бу ҳақда билишни истаса, гапириб беришим мумкин. Ҳозир ота-онам билан бирга яшайман. Фермерлик билан шуғулланаман. **Ёшим 41 да.** Дунёқараши кенг, самимий ва озода аёл чиқса, хабар берсангизлар.

ЖўРАБЕК,
Тошкент вилояти.

ТЎЙДАН ДАРАК ЙЎҚ

Жияним Саида **33 ёшга** кирди. Опам билан почтам кенжамиз, супрақокдимиз, деб орзу-хаваслар билан сарпо йиғишдан чарчашмайди, келган совчиларни қувониб кутиб олишди. Бироқ тўйдан дарак йўқ. Саида туманимиздаги мактабда ишлайди. Қариндош-уруғлар, маҳалла-қўй, ҳамкасблари орасида ҳам ҳурмат қозонган, ҳар бир ишга масъулият билан ёндошадиган, чаққонгина қиз. Аммо бахти очилмаётганидан хавотирдамиз. Яқинда "Оила ва жамият" сайтидаги мақолалар билан танишаётиб, "Оила" бўлими фаолияти ҳақида ўқиб қолдим. Балки жиянимнинг бахти шу ердадир, деб сизларга мурожаат қилаяпман. Навоий вилояти ёки шу манзилга яқин туманларда истикомат қилувчи, ишбилармон, мустақил фикрли йигит бўлса, овоз берсин.

ХОЛНИСО,
Навоий вилояти.

КЎНГЛИГА ҚАРАБ КЕЧИКДИК

Наргиза иккинчи фарзандим. Акаси уйланганидан кейин уни ҳам узатиш ҳаракатига тушгандик. Негадир, қизимга совчи қўяётган йигитларнинг бирортаси билан ҳам юлдузи тўғри келмади. Биз ҳам унинг кўнглига қараб, совчиларни ноумид қайтаравердик. Наргиза яқинда **30 ёшга** кирди. Ҳануз бахти очилгани йўқ. У олий маълумотли, бир оиланинг файзли бекаси бўлишига ишонамиз. Тошкент шаҳри ёки вилоятида яшовчи, иши, уй-жойи тайин, 37 ёшгача бўлган йигитни қув ёқлардик.

МАҲБУБА опа,
Тошкент шаҳри.

ТАҲРИРИЯТДАН:

«Бахтли бўлинг» рукнига хат йўллаётган ёки бевосита мурожаат қилаётган фуқаролар паспорт нусхаси ва яшаш жойидан (маҳалла фуқаролар йиғинидан) маълумотнома тақдим этишлари шарт. Шунингдек, ажрашганлар бўлса, суд қарорининг нусхасини топширишлари талаб этилади. «Оила» бўлимида 60 ёшгача бўлган фуқароларга хизмат кўрсатилади.

МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОН:
(8-371)234-25-46

ҲАЁ ҲАМ, ОДОБ ҲАМ ЛИБОС

Тажрибали муаллимлардан бири билан суҳбатлашиб қолдик. Устоз бир коллежда маънавий-маърифий ишлар бўйича директор ўринбосари бўлиб ишлар экан. Куюнчак мураббий бугунги ёшлар тарбияси ҳақида, уларнинг кийиниш маданияти ҳақида сўз очди:

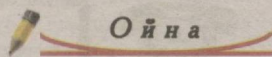
— Ҳозирги ўғил-қизларимизнинг кийиниши, юриш-туришига қараб, баъзан ўйлаб қоламан. Нега десангиз, ҳамма нарсада ҳам меъёр бўлиши керак, тўғрими? Айрим ота-оналарнинг эътиборсизлигидан жажим чиқади. Ахир, фарзандага таълим-тарбия бериш фақат ўқитувчига юклатилган масъулиятли вазифа эмас-ку! Аслида бу борада энг аввало, оилада биринчи пойдевор қўйилади. Афсуски, баалоғат оstonасида турган баъзи бир ўқувчиларимни кузатиб, ачинаман, ташвишга тушаман, ўз навбатида жиддий ўйланиб ҳам қоламан. Уларнинг Шарқона анъаналаримизга мос бўлмаган европача кийим-кечакларга ружу қўйиши, кўр-кўрона тақлид қилиши миллий урф-одатларимизга соя солаётганга ўхшайди...

Устознинг гапларида жон бор. Балки мен ўз ёшимдан келиб чиқиб, тенгдошларимни ҳимоя қилиб, бундай ҳолатларни замонга ҳамнафаслик дейишм керакмики. Бироқ бу мулоҳазани айтишдан аввал жамоат жойида тенгдошларимга бир қур разм солдим: устларидаги кийимларнинг галати йиртиқ-ямоқлари, қулогидagi шапалоқдек балдоқлар етмагандек, сақич чайнаб, папирос тутатаётган сатанг қизлар ҳам кимнингдир кизи, қайсидир йигитнинг эркактой синглиси бўлиши мумкин-ку! Ёки бўлмаса, галифе шим, ажнабий ёзувли футболка кийган, қўли ва билаларига игна билан ёзилган бачкана расмларни кўз-кўз қилаётган йигитчи? Қолаверса, қимматбаҳо мобил телефонлари бир сония бўлсин қуло-

гидан тушмайди уларнинг. "Оммавий маданият" аталмиш бўҳрон гирдобига тушиб кетаётган бу ёшлар ўзларини олдинда нималар, қандай синовлар кутаётганини билишармикан?

Инсониятдан бошқа тирик жонзот авратини яшириш тушунчасидан йироқ. Шу боис ҳам одам мавжудотларнинг олийси саналади. Даврлар ўтиши либоснинг ҳам турли-туман бўлишини тақозо этди. Кишилар қандай кийимни қаерга кийишни ўргандилар. Бу биринчи навбатда бизга берилган энг юксак тушунча маънавият белгисидир. Унда либос ҳам маънавият кўзгусими, дея савол беришингиз ўринли бўлади. Европа уйғониш даври намояндаларидан бири, испан адиби М.Сервантеснинг "Пала-партиш кийиниш маънавиятнинг сусайганлигидан далолат беради, бу пала-партишлик ва қайсарлик тагида мунофиқлик яширинган бўлади", деган ҳикматли сўзлари биз излаётган саволнинг айнаи жавобидир балки. Зеро, либослар бизнинг ҳавасимиз, интилишларимиз нимага қаратилганини яққол кўрсатиб бермоқда. Ўзимиз билганларимиз, кўрганларимиз бунинг ёрқин исботи.

Коллежда таҳсил олаётган қизининг ўқишга ора-сира бориб келаётганидан хавотирланган она эндигина балоғат оstonасидан ҳатлаётган фарзандини қойишга юраги бетламайди. Дардини шундай изҳор қилади бу аёл: "Буларга бир оғиз гапингиз ортиқча, сал танбех бергудек бўлсам, юзимга тик боқиб: "Сиз эски замон одами-сиз, модани тушунмайсиз", дейишдан

Ойна

уялмайди. Ўқишини, хулқини сўрай бошлашим биланок: "Янги кийим олмагунимча ҳеч қаерга бормайман, икки ҳафта аввал кийган кўйлагим эскирди, қизлар қулишяпти", деб хар-хаша қилади"...

Қизиқ, яқинда бир зиёли опа гапириб қолди. Олифта қизлар бир-бирлари билан кимўзарга кийинишаркан. Ҳатто бежирим кийимларини алмашишаркан. Ким билиб ўтирибди. Хар куни янги бир кийимда ўқишга қатнаш обрў(!) эмасми? Тенгқурларининг диққат марказида бўлишнинг завқини катталар қайдан билишсин. Бугун ўқиб-ўрганишдан кўра, кийимларини кўз-кўзлашни ўйлаётган қизлар эртага қандай му-тахассис бўлиб етишадилар?

Биз ҳеч бир нарсани ошириб гапирмаямиз. Бундай иллат касб-хунар коллежи ўқувчилари орасида тобора урчиб бораётир. Белгиланган ўқув формасида дарсга келган ёшлар орасида ярашқисиз, ялтир-юлтир либосларга бурканган йигитлар, қизлар диққатингизни дарров тортади. Уларнинг аксариятида билимга интилиш ҳам, одоб ҳам йўқ. Суриштирилса, ҳали келажак ҳақида бирор мақсадни ҳам ўз олдига қўймаган бўлиб чиқади. Ана шу савёз фикрлари билан ўзларини "замонавий" санайдилар. Аччиқ, аммо очик гапиришга баъзан мажбур бўламиз. Патлари чиройли тўтиқушдек кийинган билан, нодон одам оқил бўлиб қолмайди-ку!

Тўғри, мактаб ва коллежлардаги ҳамма ўқувчилар ҳам шундай иллатга берилиб кетган, дейишдан йироқ-миз. Аввало шахсиятимизни одоб либоси билан безасак, ўзимизни кўпроқ англаймидик. Такасаланг йигитчалар қулогига зирак тақиб юргандан кўра, ҳунар ўргансалар бўлмайми?

Рангин ва тор кийимлари етмагандек, пардозни ортиги билан жойига қўйган қизлар эса ўз таъбири билан айтганда, "оддий", "мундайроқ" кийинган аёлчи дугоналаридан бироз ибрат олсалар бўлармиди? Хар ким кўнгли буюрганини қилади. Бироқ кундан-кунга обод бўлиб бораётган, барча соҳаларда дунё билан бўйлашиб турган Ватан фарзанди қандай бўлиши керак деган мулоҳаза устида хар бир ўғил-қиз обдон ўйлаши зарур.

Мадаминжон СОЛИЖОНОВ,
Фарғона вилояти.

Шодия ТУРДИЕВА,
Шахрисабз шаҳри.

НОТАРИУС ФАОЛИЯТИНИ БИЛАМИЗМИ?

Нотариат органларининг фуқаролик ҳуқуқий муносабатлардаги роли ҳақида тушунча берсангиз?
Н.Олимов.

— Нотариус фуқаролар ва юридик шахсларнинг ҳуқуқлари ва қонун билан қўриқланадиган манфаатларини ҳимоя қилади. Шу мақсадда у жисмоний ва юридик шахсларга ўз ҳуқуқларини амалга оширишда ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишда кўмаклашиши, томонлар тақдим этган битим лойиҳаларининг мазмун-моҳияти ва аҳамиятини тушунтириши, ушбу битимлар мазмуну томонларнинг асл мақсадида мослигини ва қонун талабларига зид келиш-келмаслигини текшириши, амалга оширилаётган нотариал ҳаракатларнинг оқибатлари тўғрисида уларни огоҳлантириши, қонун ҳужжатларига мос келмайдиган нотариал ҳаракатни амалга оширишни рад этиши шарт.

Нотариат фаолиятининг ўзига хос жиҳати шундаки, нотариус тақдим этилган ҳужжатларни қисқа муддатда ҳуқуқий экспертизадан ўтказиб, шу ҳужжатлар асосида нотариал тасдиқлашни лозим бўлган ҳуқуқ ва фактнинг нисосиз эканлиги, унинг қонунига асосланганлигини аниқлаши, нотариал ҳаракатни амалга ошириши, бу ҳужжатлар қонунига зид бўлса, нотариал ҳаракатни амалга оширишни рад этиши лозим. Нотариал ҳаракатни амалга ошириш рад этилганда, нотариус манфаатдор томоннинг талабига кўра, асослангилар рад этиш қарорини чиқариб бериши керак.

Саволга Самарқанд шаҳар
1-сонли ДНИ нотариуси
Саодат ТУРАЕВА
жавоб берди.

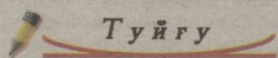
ФАРЗАНДНИНГ ЎЗИ ТАНЛАЙДИ

Боланинг ота-онаси турли миллатга мансуб бўлса, 16 ёшга етиб паспорт олаётганда, ҳужжатида ота-онасидан қай бирининг миллати ёзилишини ким танлайди ёки бу борада бошқа бирор тартиб белгиланганми?

Б. Расулжонов.

— Президентимизнинг 1999 йил 26 февралдаги "Ўзбекистон Республикасида паспорт тизимини такомиллаштириш тўғрисида"ги Фармони 1-илловасининг 7-бандига асосан: "Паспортга фуқаронинг миллати тўғрисидаги ёзув унинг ота-онаси миллатига қараб киритилади. Агар фуқаронинг ота-онаси турли миллатга мансуб бўлса, биринчи марта паспорт берилаётганда паспорт олувчининг истагига кўра отаси ёки онасининг миллати ёзилади. Кейинчалик миллат тўғрисидаги ёзув фуқаронинг ёзма ариза-сига мувофиқ, отаси ёки онасининг миллатига алмаштирилиши мумкин, аммо фақат бир марта ўзгартирилади" дея белгиланган.

Саволга Нуробод туман ИИБ
паспорт бўлинимаси
бошлиғи, сержант
Зафар ЮСУПОВ
жавоб берди.

Туйғу

БАҲОР ЭЛЧИСИ

Айвонимда қўниб турган қалдирғоч,
Эзуликка ошно бўлган қалдирғоч.
Швейцарлар яна келди баҳор деб,
Қанотида меҳр тўлган қалдирғоч.

Ёвузларни ёмон кўрсанг қўймайсан,
Яхшиларни дуо қилиб тўймайсан.
Йилбошида уйғотасан ҳаммани,
Одамзотни бежиз ўзинг суймайсан.

Озодликда тўлиб қўшиқ айтасан,
Ватан дея яна ортга қайтасан.
Соғинчимиз, қувончимиз тилмоли,
Уч ойинга қайда эдинг, нетасан?

Самоларда эркин, озод учгайсан,
Шамолларни дўстинг каби қучгайсан.
Тангри севган жаннатмонанд заминда,
Сен бизларга қучоқларинг очгайсан,
Қалдирғочим, қанотингда бахт келди!

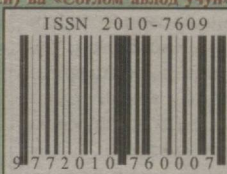
Шодия ТУРДИЕВА,
Шахрисабз шаҳри.

Муассислар: Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси, «Болалар ва оилаларни қўллаб-қувватлаш» ассоциацияси (Болалар жамғармаси) ва «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия фонди

Тахририятга келган қўлёзмалар муаллифларга қайтарилмайди. Реклама материаллари мазмуну учун тахририят жавобгар эмас.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида чоп этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Босишга топшириш вақти — 15:00. Босишга топширилди — 15:00.

E-mail: oilavajamiyat@sarkor.uz

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент — 100000. Амир Темур кўчаси
1-тор кўча, 2-уй. Мўлжал: Олой бозори ёнида

Бош муҳаррир:
Норқобил ЖАЛИЛОВ

Навбатчи муҳаррир — Ҳамроҳон
Мусурмонова
Саҳифаловчи — Акбар ШОДИЕВ
Мусахҳиллар — Саидгана САЙДАЛИМОВ,
Қамола АДАШБОВЕВА

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида
0169-рақам билан рўйхатга олинган. Буюртма Г
— 436. Формати А-3, ҳажми 2 табоқ. Адади —
7161. Баҳоси келишилган нархда.

ОБУНА ИНДЕКСИ — 176

Қабулхона: (тел.-факс) 233-28-20
Котибият: 233-04-35, 234-76-08
«Оила» бўлими: 234-25-46

Web-site: oila-va-jamiyat.uz

1 2 3 5